

**Департамент освіти та культури Львівської міської ради
Відділ освіти Галицького та Франківського районів м. Львова**

**З В І Т
Львівського міського дитячого еколого – натуралістичного центру
за 2025 рік**

м. Львів - 2025

Загальна характеристика закладу позашкільної освіти:

Інформація про заклад позашкільної освіти, цілі на поточний рік. Львівський міський дитячий еколого-натуралістичний центр – це позашкільний заклад освіти, який займається екологічною освітою дітей віком від 4 до 18 років.

Наша діяльність охоплює три основні напрями:

✓Зоологічний – більшість гуртків закладу працюють саме в цьому напрямку. З 1996 року у нас функціонує зоологічна виставка «Дитячий зоопарк», де проходять практичні заняття.

✓Загально-природничий – знайомимо дітей із основами екології, природничих наук та охорони довкілля.

✓Прикладний – творчі гуртки, що допомагають поєднувати природу з мистецтвом.

Протягом року заклад відвідують понад тисяча дітей як постійні вихованці, а ще близько восьми тисяч дорослих та дітей – як вільні відвідувачі наших заходів.

Цілі на поточний рік:

- Забезпечення доступності позашкільної освіти для дітей різних вікових категорій.
- Створення належних умов для розвитку інтересів і здібностей дітей.
- Формування екологічної культури та свідомого ставлення до природи.
- Виховання у учнів духу патріотизму та збереження національних традицій.
- Організація змістовного дозвілля дітей та молоді.

Тип закладу. Профільний позашкільний навчальний заклад еколого-натуралістичного напрямку.

Кількість здобувачів освіти:

Загальна кількість дітей: 780

За віковими категоріями:

- Дошкільнята: 180
- Початковий освітній рівень: 330
- Основний освітній рівень: 225
- Вищий освітній рівень: 45

За профілями діяльності:

- Біологічний: 150
- Екологічний: 285
- Сільськогосподарський: 30
- Декоративно-ужитковий: 150
- Нетрадиційні форми: 165
- Інші: 0

Кількість педагогічних працівників:

- Основний склад: 15
- Сумісники: 0

Напрями роботи закладу під час воєнного стану в Україні . В умовах збройної агресії російської федерації проти України Львівський міський дитячий еколого-натуралістичний центр продовжує активно працювати, організовуючи освітній процес, виховання та розвиток творчих здібностей вихованців, забезпечуючи їх змістовне дозвілля та психологічну підтримку.

Ми розуміємо важливість живої взаємодії та спілкування, особливо в цей непростий час. Тому, незважаючи на виклики, освітній процес у Центрі здійснювався переважно в очному форматі, з дотриманням усіх необхідних заходів безпеки.

Наші зусилля були зосереджені на:

- **Забезпеченні безперервності навчання:** навіть під час повітряних тривог діти мали змогу продовжувати навчання в облаштованих укриттях на території Центру.
- **Створенні сприятливих умов для розвитку:** діти мали можливість спілкуватися з однолітками, взаємодіяти з тваринами, брати участь у цікавих майстер-класах, вікторинах, віртуальних подорожах, справжніх подорожах та екскурсіях.
- **Організації змістовного дозвілля:** протягом року проводилися тематичні канікули, які дозволяли дітям цікаво та з користю проводити свій вільний час.
- **Патріотичному вихованні:** діти залучалися до волонтерської діяльності, зокрема до виготовлення окопних свічок та збору медикаментів для ЗСУ.
- **Підтримці емоційного благополуччя:** педагоги Центру приділяли особливу увагу психологічній підтримці дітей, створюючи атмосферу безпеки та позитиву.

Ми пишаємося тим, що навіть в умовах воєнного стану Львівський міський дитячий еколого-натуралістичний центр залишається місцем, де діти можуть навчатися, розвиватися, творити та знаходити підтримку.

Оцінка значення закладу ПО для місцевої громади та учасників освітнього процесу. Заклад виконує кілька основних функцій для громади міста Лева.

Перша – це база практичних занять з природничих дисциплін для учнів закладів загальної середньої освіти Львівської міської територіальної громади. Щороку на замовлення педагогів-предметників ми проводимо понад триста тематичних екскурсій по зоологічній виставці Центру. Це так звані «уроки в музеї», які відвідує понад 4 тис. учнів.

Друга – на базі Центру з 2015 року працює громадський притулок для диких та екзотичних тварин, які постраждали від діяльності людини. Протягом 2025 року ми надали допомогу близько 150 тваринам, які травмовані, або залишились без господарів.

Третя – на території закладу в 2010 році створено єдиний такого роду об'єкт природно-заповідного фонду України, дендропарк імені Бенедикта Дибовського (пам'ятка природи місцевого значення). В нашому дендропарку зібрана колекція дерев та чагарників у понад 150 видів та декоративних форм. Є також кілька дерев віком понад 100 років. Щороку ми зберігаємо та поповнюємо ботанічну колекцію, а також проводимо близько 50 тематичних навчальних екскурсій для учнів шкіл міста. В 2025 році колекція дендропарку поповнилася 39 екземплярами дерев та чагарників, нових видів та сортів, яких в нас досі не було.

Основні досягнення та виклики, з якими стикалися в поточному році. Найбільшим досягненням цього року вважаємо безумовне продовження навчального

процесу протягом усього року і особливо підчас міжсеместорових і літніх канікул. Нам вдалося організувати і успішно провести три повноцінних табори з денним перебуванням, де діти продовжили навчання, перебуваючи в закладі з 9 до 18 год., отримуючи дворазове харчування. А також ми провели три табірні зміни виїзної навчально-оздоровчої експедиції «Сколівські Бескиди – 2025», де влітку, з червня по серпень навчались і відпочивали майже 300 дітей.

Серйозним досягненням закладу стало повне освоєння виділених бюджетних коштів, а також коштів спеціального фонду бюджету, в сумі 110 тис грн., завдяки яким вдалося значно покращити матеріально-технічну базу закладу. Придбати сучасний електроінструмент для догляду за рослинами, ручний інструмент для догляду за рослинами, пристрої для вирощування мікрозелені, обладнання для належного утримання тварин та нашу першу інтерактивну панель.

Найбільшим викликом стало збереження колективу закладу, враховуючи мобілізаційні процеси для військовозобов'язаних та міграцію кваліфікованих кадрів за кордон, в зв'язку з агресією росії проти нашої країни.

Ще одним нашим постійним викликом є забезпечення тварин зоологічної виставки «Дитячий зоопарк» достатньою кількістю кормів: овочами, фруктами, рибою, м'ясом, сіном, зерновими кормами.

Координаційно-методична робота

- **Мережа профільних ЗПО.** Кількість профільних закладів ПО в регіоні/філій. Кількість ЗСО, комплексних закладів ПО, на базі яких організована гурткова робота еколого-натуралістичного напрямку.

У 2025 році Львівський міський дитячий еколого-натуралістичний центр залишався єдиним профільним закладом позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку у Львівській міській територіальній громаді. Центр забезпечував організацію освітнього процесу, методичний супровід педагогів та розвиток природничої позашкільної освіти на рівні міста.

Гурткова робота еколого-натуралістичного напрямку була організована на базі закладів загальної середньої освіти м. Львова відповідно до укладених договорів про співпрацю, а саме:

- Ліцею “Гроно”;
- Ліцею “Просвіта”;
- Львівського ліцею імені Героїв Крут.

Співпраця з цими закладами забезпечила доступність занять для учнів, створила умови для регулярної гурткової діяльності за місцем навчання дітей та сприяла подальшому розвитку мережі еколого-натуралістичної освіти у громаді.

- **Навчально-методичне забезпечення змісту позашкільної освіти.**

Освітній процес здійснюється відповідно до індивідуальних можливостей, інтересів, нахилів, здібностей вихованців з урахуванням їх віку, психофізичних особливостей, стану здоров'я у різноманітних організаційних формах: гурткове заняття, дистанційна робота, індивідуальні заняття, екскурсія, експедиція, практична робота в лабораторіях, теплицях, на науково-дослідних земельних ділянках.

У 2025 році у Центрі працювало 52 групи за 28 профілями. Центру використовують різноманітні програми, які сприяють розвитку дітей та формуванню їх екологічної свідомості. Зокрема, педагоги працюють за власними авторськими програмами, зібраними у посібнику «Паростки досвіду» (рік видання – 2010).

У 2025 році ці програми а також застарілі програми зі збірників Національного еколого-натуралістичного центру (НЕНЦ) було оновлено та адаптовано до сучасних освітніх вимог. Серед них:

- «Біоніки»
- «Буквар природи»
- «Екологічний театр «Оберіг»
- «Екологія — наука, що об'єднує світ»
- «Екологія і християнська мораль»
- «Здоровим бути модно»
- «Зелені скаути»
- «Кімнатне квітникарство»
- «Любителі домашніх тварин»
- «Мистецтво йоги»
- «Мій зоосвіт»
- «Природа нашого краю для дошкільнят»
- «Природа нашого краю»
- «Природа рідного краю»
- «Природа, фантазія, творчість»
- «Тварини рідного краю»
- «Українська національна кухня»
- «Художники-анімалісти»
- «Юні друзі природи»
- «Юні друзі природи» (на 1 рік навчання)
- «Я пізнаю світ»

Окрім цього, педагоги активно використовують програми з актуальних збірників Національного еколого-натуралістичного центру (НЕНЦ) та програми затверджені МОН

- «Декоративна акваріумістика»
- «Дитина і охорона довкілля» (на 1 рік навчання)
- «Екоблогінг»
- «Екологи-краєзнавці»
- «Образотворче мистецтво»
- «Основи екологічного моніторингу»
- «Сходинки до мистецтва декорування»
- «Юний дослідник»
- «Юні знавці собак і котів» (на 1 рік навчання)
- «Юні кінологи»
- «Юні конярі»
- «Юні флористи»

• **Програми та курси: основні програми, кількість ТУО (за профілями), які були реалізовані в звітному році, нові програми.**

У 2025 році освітній процес Львівського міського дитячого еколого-натуралістичного центру здійснювався відповідно до затверджених навчальних

програм, профілів та напрямів роботи. Станом на **1 грудня 2025 року** у Центрі діяло **52 гуртки**, що охоплювали **28 профілів**, об'єднаних у **три відділи** і реалізовувалися у межах **п'яти напрямів позашкільної освіти**.

Упродовж року було розроблено дві нові навчальні програми, за якими вже розпочато гурткову роботу:

- **«Творчі долоньки» (автор – Ірина Данилович).**

Програма спрямована на розвиток дрібної моторики, творчих здібностей, уяви та емоційної чутливості дітей дошкільного віку. Створена на основі матеріалів програми «Я пізнаю світ», адаптована для наймолодших вихованців. Містить різноманітні техніки: роботу з природними матеріалами, ліплення, аплікацію, малювання нетрадиційними способами, створення простих декоративних виробів.

- **«ЕкоМатематика та логіка» (автор – Тетяна Гурська).**

Програма розроблена на основі рекомендованої МОН програми «Цікава математика» та адаптована для дітей старшого дошкільного віку. Вона спрямована на формування початкових математичних уявлень, розвиток логічного мислення, уваги й пам'яті, а також інтегрує екологічний зміст через спостереження за природними явищами та встановлення математичних закономірностей у довкіллі.

Обидві програми суттєво розширюють можливості розвитку дітей у підготовчий період та підсилюють творчий і природничий блоки навчання.

Розробки методичного забезпечення діяльності профільної ПО.

У 2025 році педагогами Центру підготовано низку методичних розробок, спрямованих на удосконалення змісту гурткової роботи та підвищення якості освітнього процесу. Підготовлені матеріали охоплюють тематичні заняття, сценарії виховних заходів, екологічні ігри та майстер-класи:

- МК «Сучасний дизайн великоднього кошика» — Арсеньева Н. Г.
- Тематичне заняття «Українська народна іграшка з глини» — Бінковська І. І.
- Екологічна гра «Рідкісні рослини України» — Данилович І. Є.
- Вікторина-квест «У пошуках Немо» — Дзюбик А. Є.
- МК «Грумінг-салон для домашніх улюбленців» — Коломієць А. М.
- МК «Вправи на розвиток рівноваги та координації під час їзди верхи» — Коржова В.
- Інтерактивна гра «Хто залишився зимувати?» (до Дня зимуючих птахів) — Лесик О. Т.
- Тематичне заняття «Екологічні прикраси з природних матеріалів» — Лобкова Л. В.
- Кулінарні майстер-класи «Традиції українських свят» — Петроченкова Н. М.
- Сценарій заходу «Патріотична писанка» — Погодін С. М.
- Інтерактивна гра-подорож «Пташина абетка» — Сонич Н. О.
- Сценарій виховного заходу «10 корисних еко-звичок» — Шаповалова Т. С.
- Сценарій свята «Весняні барви для матусі» — Яблонська К. В.

Видавнича діяльність.

У 2025 році Центром здійснено низку видавничих проєктів, спрямованих на популяризацію еколого-натуралістичного напрямку позашкільної освіти:

- виготовлено **кишеньковий календар** із символом 2026 року — Конем;

- підготовлено та випущено **великоформатний настінний календар**, також присвячений символу 2026 року – коню. На сторінках календаря зображені коні різних порід, кінь та поні, які живуть у нас в закладі;
- підготовлено та надруковано **настільний календар-гірку** з символом 2026 року та інформацією про освітні можливості Центру;
- оновлено та надруковано інформативний **буклет про роботу постійно діючої зоологічної виставки «Дитячий зоопарк»**;
- виготовлено **80 інформаційних табличок** про тварин зоологічної виставки (пластикові, довговічні), які містять QR-коди та короткі довідкові відомості про кожний вид;
- виготовлено **60 інформаційних табличок** на пластику, з назвами рослин ботанічної колекції дендропарку імені Бенедикта Дибовського, розташованого на території закладу.

Видання спрямовані на розширення освітнього простору, розвиток інтересу до природи та підвищення інформаційної доступності для відвідувачів.

Науково-методична робота з педагогічним кадрами. Навчання та підвищення кваліфікації: проведення курсів, тренінгів, семінарів та конференцій тощо.

Педагоги Центру систематично підвищували кваліфікацію через участь у фахових заходах:

- проходили курси підвищення кваліфікації при ЛОШПО;
- брали участь у семінарах, тренінгах та методичних об'єднаннях міста;
- брали участь у педагогічних радах, де розглядалися питання організації гурткової роботи, інноваційних методів, екологічного та природничого навчання;
- узагальнювали перспективний педагогічний досвід, працювали над власними авторськими розробками, іграми, дидактичними матеріалами.

Популяризація еколого-натуралістичного напрямку позашкільної освіти у засобах масової інформації, у соціальних мережах; робота сайту (розміщено інформації за рік, відвідувачів).

Упродовж 2025 року Центр активно висвітлював свою діяльність у соціальних мережах.

Facebook-сторінка Центру налічує понад **5000 підписників**. За рік:

- опубліковано понад **150 дописів**,
- охоплення контенту становило **325,3 тис. переглядів**,
- взаємодій із контентом — **17 852**,
- переглядів сторінки — **30 812**.

З вересня 2025 року функціонує **офіційна сторінка Центру в Instagram**.

Актуальна інформація про гуртки та розклад також доступна на сайті:

<https://dovkilya.fun>

Посилання на офіційні ресурси:

Facebook — <https://www.facebook.com/dovkilya.at.ua>

Instagram — <https://www.instagram.com/lmdenc/#>

- **Співпраця з місцевою владою:** участь у міських програмах розвитку, підтримка освітніх ініціатив.

Заклад постійно співпрацює з місцевою владою. Загальноміські конкурси екологічного спрямування такі як щорічне «Свято птахів у Львові», присвячене птаху року та екологічна Акція – конкурс «Збережемо життя ялинці» та «Первоцвіти просять захисту» проводяться спільно з управлінням екології та природних ресурсів Львівської міської ради. Основні потреби ЛМДЕНЦ в кормах та матеріалах для функціонування постійно діючої зоологічної виставки «Дитячий зоопарк» забезпечуються за рахунок коштів міського фонду охорони навколишнього природного середовища, ще кілька наших проектів також фінансувалися з бюджету розвитку Львівської МТГ, а це стало можливим лише завдяки постійній плідній співпраці з депутатським корпусом міста.

- **Партнерські відносини з іншими закладами:** обміни з іншими освітніми та культурними установами, співпраця з громадськими організаціями. Проектна діяльність, результативність. Взаємодія з батьками. На підставі заключених угод про співпрацю ЛМДЕНЦ підтримує партнерські відносини з профільними вищими навчальними закладами Львова, а саме:

- Національним лісотехнічним університетом України;
- Університетом ветеринарної медицини та біотехнології ім. С. З. Гжицького;
- Національним університетом імені Івана Франка (біологічний факультет, географічний факультет);
- Національним університетом «Львівська політехніка»;
- Північним кампусом Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького .

Крім того партнерські відносини налагоджені у нас з кількома дитячими бібліотеками міста, приватним зоологічним парком «Лімпопо», громадськими організаціями : Львівський клуб орнітологів, Львівський клуб «Фіалка Галичини», Львівський клуб любителів кактусів, ГО «Спілка соколярів Львівщини», ГО «Домівка врятованих тварин», ГО «Турбота в дії». Спільні проекти з цими неурядовими організаціями дають нам змогу ефективно покращити якість навчального процесу, залучити додаткові кошти на покращення матеріальної бази закладу, залучити лідерів громадської думки до роботи з дітьми та їх батьками.

- **Контактна інформація (таблиця):** контактна інформація: поштова адреса, телефони, електронна скринька закладу.

Назва закладу	Львівський міський дитячий еколого-натуралістичний центр
Адреса	79038, м. Львів, вул. Кубанська, 12
Телефон (стаціонарний)	(032) 276-14-19
Телефон (мобільний)	+38 (063) 665-89-01
Електронна пошта	ecochilds@ukr.net

Освітня діяльність

У 2025 році у Центрі працювало 52 групи за 28 профілями, у яких навчалось 780 дітей. Середня наповнюваність груп 15 вихованців.

Розподіл вихованців за рівнями навчання представлений в таблиці:

Профіль ТУО	Загальна кількість здобувачів освіти	Дошкільнята	Початковий рівень	Основний рівень	Вищий рівень
Біологічний	150	30	60	60	15
Екологічний	285	45	105	120	-
Сільськогосподарський	30	-	15	-	15
Декоративно-ужитковий	150	45	105	-	-
Нетрадиційні форми	165	60	45	45	15
Інші	-	-	-	-	-
Всього	780	180	330	225	45

- **Моделі освітнього процесу:** форма навчання – очна, змішана, індивідуальні та групові заняття.

- **Діяльність природничої школи, Дитячого екологічного парламенту та інших дитячих громадських організацій (за наявністю).** Таких учнівських громадських формувань в закладі немає. Заклад є колективним членом громадської організації Асоціація дитячих екологічних осередків «Довкілля».

Організаційно-масова робота

- **Результати освітнього процесу:** підсумки участі вихованців у різноманітних конкурсах, фестивалях, олімпіадах. Обласний, всеукраїнський, міжнародний рівень. Загальна кількість охоплення учнів в місті позашкільною освітою еколого-натуралістичного напрямку (масовими заходами).

Вихованці Львівського міського дитячого еколого-натуралістичного центру у 2025 році активно брали участь у конкурсах обласного, всеукраїнського та міжнародного рівнів, демонструючи свої знання, творчі здібності, природничу обізнаність та любов до довкілля.

У Міжнародному конкурсі еколого-валеологічної спрямованості «Голос душі» **Цікало Злата** здобула **1 місце** на обласному етапі у номінації «Ручні вироби — прикраси та аксесуари» та **3 місце** на всеукраїнському етапі.

На обласному конкурсі молодіжних проєктів з енергозбереження «Енергія і середовище» у номінації «Інформування суспільства / пропаганда енергоефективності» **Дзядик Дарина** виборола **1 місце**.

У Всеукраїнському конкурсі дитячих малюнків «Зоологічна галерея» вихованці гуртка «Юні друзі природи» **Тимчук Дмитро** та **Ребізан Роман** посіли **3 місце**.

У міському конкурсі дитячого малюнка «Пригоди однієї пташки» **Іваєчура Станіслав** отримав подяку за участь.

У конкурсі «Квітковий вернісаж» **Татуш Юстина** здобула **1 місце** у номінації «Листівка з міні-букетом».

У обласному конкурсі «Світ кімнатних рослин» перемогу здобув **Захарій Яремчишин**, який представив творчу композицію «Спокій і рівновага» у стилі кокедама.

У міському літературному конкурсі «Паростки нашої перемоги» **Ісіченко Камілла** та **Ісіченко Ксенія** вибороли **2 місце** у номінації «Власна поезія або проза».

Всі ці досягнення свідчать про високий рівень підготовки вихованців Львівського міського дитячого еколого-натуралістичного центру, їх творчу активність, наполегливість та зацікавленість у природничій і мистецькій тематиці.

№ з/п	Назва конкурсу	Обласні конкурси			Всеукраїнські конкурси				
		переможців (I місце)	призерів		учасників	переможців, (I місце)	призерів		учасників
			II місце	III місце			II місце	III місце	
1.	Міжнародний конкурс екологовалеологічного спрямування «Голос душі»			1	4				
2.	Молодіжний проект з енергозбереження «Енергія і середовище»	1			1				
3.	Всеукраїнський конкурс дитячих малюнків «Зоологічна галерея»						2	2	
4.	Обласний конкурс «Світ кімнатних рослин»	1			1				
5.	Обласний конкурс «Квітковий вернісаж»	1			1				
6.	Міський творчий конкурс для дітей «Паростки нашої перемоги»		2		2				
7.	Обласний етап Всеукраїнського конкурсу «Новорічна композиція»								

- **Організація роботи з дітьми-переселенцями.**

У 2025 році Львівський міський дитячий еколого-натуралістичний центр продовжував реалізовувати заходи, спрямовані на забезпечення рівного доступу до освітніх послуг усіх категорій дітей, зокрема й дітей із сімей внутрішньо переміщених осіб (ВПО). У закладі не здійснюється розподіл дітей за соціальним статусом: усі мають однакові можливості для участі в гурткових заняттях, майстер-класах, тематичних програмах і масових заходах. Такий підхід сприяє створенню атмосфери відкритості, взаємопідтримки та швидкої соціальної адаптації.

Протягом року проведено понад 65 тематичних майстер-класів, на яких діти мали змогу працювати з природними матеріалами, опановувати техніки декоративно-прикладного мистецтва, вивчати елементи екологічної культури, розвивати творчість, моторику та пізнавальні навички.

Важливу роль у виховній роботі відіграли сезонні тематичні табори. У зимовий період (2–10 січня) проведено табір «Подорож у казку», спрямований на творчу та ігрову діяльність дітей. Весняна канікулярна програма «У світі флори та флористики» відбулася 24–28 березня та містила флористичні та природничі заняття. Літній денний табір «Я люблю Екоцентр – 2», який працював 16–27 червня, був присвячений різним напрямкам діяльності Центру та включав практичні та дослідницькі завдання. Осінній тематичний табір «Рюкзачки-мандрівнички» проводився 27–31 жовтня та поєднував творчі, дослідницькі та природничі активності.

Упродовж року реалізовано низку масових освітніх, творчих і природничих заходів. У лютому–березні (17 лютого – 22 березня) проведено загальноміську акцію «Свято птахів у Львові – 2025», у межах якої діти виготовляли тематичні роботи та гніздівлі, знайомилися із зимуючими птахами міста. Додатково з 1 по 15 березня проводилися майстер-класи з виготовлення штучних гніздівель.

У весняний період відбулися «Великодні фестини» (12 квітня) з низкою мистецьких майстер-класів. Благодійні ярмарки «Паросток перемоги», організовані 4 травня та 1 червня, об'єднали учасників у спільній меті підтримки Збройних Сил України. У вересні (6 вересня) проведено День відкритих дверей, на якому презентовано освітні напрями Центру та проведено майстер-класи для дітей і батьків.

У жовтні колектив Центру взяв участь у Третньому форумі позашкілья Львівщини (15 жовтня), де була представлена тематична виставка тварин «Дитячий зоопарк» та проведено низку майстер-класів. Також 16 жовтня організовано свято «Рюкзачки-мандрівнички» до Всесвітнього дня рюкзака. Наприкінці року (8–22 грудня) проведено традиційний міський конкурс «Збережемо життя ялинці», у якому взяли участь понад 30 навчальних закладів Львова.

Окремим напрямом діяльності Центру була навчально-оздоровча екологічна експедиція «Сколівські Бескиди», організована в червні–серпні. У 2025 році проведено три зміни експедиції, у яких взяли участь близько 300 дітей з різних регіонів України та діти, які тимчасово проживають у Львівській громаді.

22 грудня 2025 р. на базі зоологічної виставки «Дитячий зоопарк» проведено особливу екскурсію, де кожному тварину можна було взяти в руки, для дітей-переселенців, які є незрячими.

Результати роботи:

Упродовж 2025 року Центр забезпечував умови для успішної інтеграції дітей із сімей ВПО у загальний дитячий колектив. Усі заходи були відкритими та доступними для кожного учасника, без будь-якого поділу чи обмежень. Масові заходи, творчі програми та канікулярні табори сприяли розвитку комунікативних навичок, творчого мислення та екологічної свідомості. Загальна кількість дітей, охоплених масовими заходами Центру, становила понад **1500 осіб**.

- **Заходи з національно-патріотичного виховання** (назва, кількість учасників, результат).

У 2025 році Львівський міський дитячий еколого-натуралістичний центр продовжував приділяти значну увагу національно-патріотичному вихованню дітей та учнівської молоді. Діяльність закладу була спрямована на формування громадянської свідомості, поваги до українських традицій, підтримку національної культури та розвиток почуття відповідальності за майбутнє держави.

Основні заходи та результати:

- **Відродження та популяризація українських традицій.**

Упродовж року у гуртках Центру проводилися заняття, спрямовані на ознайомлення дітей із народними ремеслами, символікою та звичаями. Під час сезонних майстер-класів та тематичних заходів вихованці виготовляли обереги, писанки, великодні прикраси, вербні букети, тематичні листівки та інші вироби, що відображають українські культурні традиції. Особливою популярністю користувалися творчі заняття в межах «Великодніх фестин» (12 квітня).

- **Участь у мистецьких та творчих конкурсах патріотичного спрямування.**

Вихованці Центру долучалися до міських і обласних конкурсів, які формують національну ідентичність та підтримують розвиток талантів дітей. Зокрема, у міському конкурсі «Паростки нашої перемоги» Ісіченко Камілла та Ксенія представили власні літературні твори та отримали відзнаки журі.

- **Благодійні ініціативи на підтримку Збройних Сил України.**

У травні та червні було організовано благодійні ярмарки «Паросток перемоги» (4 травня та 1 червня). У цих заходах брали участь вихованці, педагоги та батьки. Під час ярмарків проводилися творчі майстер-класи та інтерактивні активності, а зібрані кошти були скеровані на потреби Збройних Сил України. Такі заходи сприяли формуванню в дітей усвідомлення важливості підтримки українських захисників та розвитку відповідальної громадянської позиції.

- **Виховні заходи патріотичного змісту у структурі канікулярних програм.**

Під час тематичних таборів (зимового, весняного, літнього та осіннього) значну увагу приділяли елементам національного виховання: вивченню українських природних символів, традиційних ремесел, народної культури, ознайомленню з історією рідного краю. Через творчу та дослідницьку діяльність діти засвоювали цінності любові до Батьківщини, поваги до української природи, культури та спадщини.

Ці заходи сприяли формуванню у дітей національної свідомості, розвитку почуття гордості за свою країну, поширенню знань про історію та традиції України. Через практичну діяльність, створення ремісничих виробів та участь у конкурсах вихованці мали можливість розвивати творчість, комунікаційні навички та активну громадянську позицію.

- **Волонтерська діяльність** закладів позашкільної освіти еколого-натуралістичного профілю.

У 2025 році Львівський міський дитячий еколого-натуралістичний центр активно підтримував Збройні Сили України через різноманітні волонтерські ініціативи.

Основні напрями роботи:

- **Виготовлення окопних свічок.** Щотижня організовували майстер-класи для вихованців Центру та мешканців міста. Загалом було виготовлено понад **1000 окопних свічок**, які разом із теплими побажаннями передали на передову.

- **Благодійні збори:**

- На закупівлю парафіну для виготовлення окопних свічок зібрали **12 000 грн**.

- **4 травня** під час святкування Дня міста Львова вдалося зібрати **22 910 грн**, які спрямували на закупівлю FPV-дронів для військових.

- **Літній збір** учасників виїздних екологічних експедицій приніс **48 800 грн**.

- **Восени** під час обласного Форуму позашкілля зібрали **270 грн**, які за сприяння волонтерів перетворили на необхідне спорядження для захисників.
- **Збори на тематичних канікулах** забезпечили ще **24 000 грн**.
- **В грудні** зібрали **6870 грн**, які використали для закупівлі якісних медикаментів від простуди.

Загалом за 2025 рік до допомоги ЗСУ силами педагогів та учнів закладу залучено 114 тис.850 грн.

- **Проект "Підрозділ «Гав!»**

Благодійний проект із підготовки собак для служби в підрозділах ДПСУ, ЗСУ, ДСНС і Національної гвардії України. Разом із вихованцями Центру працювали з цуценятами, навчаючи їх слухняності, контактності з людьми та базовим навичкам. Після завершення навчання молодих собак безкоштовно передали у 7-й Львівський прикордонний загін. Учні, які брали участь у проекті, здобули базові знання з кінології, що стане корисним у виборі майбутньої професії.

Результати:

Волонтерська діяльність Центру допомагає забезпечити військових необхідним спорядженням і ресурсами, а також сприяє вихованню у дітей активної громадянської позиції та усвідомлення значущості спільних зусиль для перемоги.

Науково-дослідницька, природоохоронна, проєктна робота, розміщені на цифровому контенті НЕНЦ:

- **Робота учнівського лісництва** (охоплення дітей, закріплена площа лісу за наявності). В закладі учнівського лісництва не створено.
- **Науково-дослідницька робота в учнівському лісництві**. В закладі учнівського лісництва не створено.
- **Робота на навчально-дослідній земельній ділянці**, об'єктах захищеного ґрунту, куточку живої природи тощо. Територія Львівського міського дитячого еколого-натуралістичного центру є навчально-дослідною земельною ділянкою закладу. Навчально-дослідна земельна ділянка ЛМДЕНЦ повністю відповідає «Положенню про навчально-дослідну земельну ділянку, площа її складає 0,644 га.

ЛМДЕНЦ має у своєму розпорядженні одну діючу теплицю-оранжерею, яка розміщена на застланому балконі, загальною площею 18 м². Оранжерея стаціонарна, опалювальна від централізованої мережі закладу, квіткова, навчальна. У теплиці розміщена колекція кімнатних рослин ЛМДЕНЦ. Кількість видів і сортів кімнатних рослин складає близька 400 найменувань. Крім того на дослідній ділянці ЛМДЕНЦ знаходяться парники (2 стаціонарні парники), загальною площею 9 м². Парники використовуються для вирощування розсади однорічних та багаторічних квітів та для живцювання декоративних, хвойних та красиво квітучих кущів та дерев.

Навчально-дослідна робота складена згідно авторських програм, розроблених педагогами ЛМДЕНЦ і програм НЕНЦ .

Напрямки дослідницької роботи:

- Апробація нових видів і сортів декоративних і лікарських рослин.
- Вивчення різноманітних методів розмноження певних видів рослин з метою виявлення найбільш ефективного методу розмноження.

- Розмноження нових перспективних декоративних сортів сучасного асортименту для використання в оформленні квітників ЛМДЕНЦ.

Практична значимість роботи на навчально-дослідній земельній ділянці:

- Результати дослідницької роботи оформляються в вигляді доповідей і приймають участь у науково-дослідницькій конференції «Дотик природи» і в конкурсі «Юний дослідник»
- Отриманий внаслідок різних методів розмноження посадковий матеріал декоративних рослин використовується:
  - для озеленення території Центру,
  - для обміну з аматорами,
  - в якості призів для проведення добродійної лотереї,
  - в якості призів при проведенні вікторин, конкурсів, змагань.
  - для озеленення власних приміщень юних дослідників і класних кімнат шкіл, де вони навчаються.
  - для власних потреб гуртківців і працівників екоцентру (сировину лікарських рослин)

У 2025 році у Львівському міському дитячому еколого-натуралістичному центрі активно здійснювалася дослідницько-експериментальна діяльність, спрямована на розвиток у вихованців наукового мислення, спостережливості, уміння працювати з природними об'єктами, формулювати висновки та презентувати результати власних досліджень. Роботи педагогів і дітей охоплювали біологічний, екологічний, етнокультурний, природничий та поведінковий напрями.

Упродовж року були виконані такі дослідницькі роботи.

Арсеньєва Н.Г. здійснила дослідження «Сучасні тенденції в українській вишивці», присвячене аналізу трансформації мотивів, технік та кольорових рішень у сучасних і традиційних зразках декоративно-ужиткового мистецтва.

Гурська Т.І. працювала над проєктом «Дослідження вродженої та набутої поведінки білих лабораторних мишей в установці “Трикамерний соціальний тест”», у межах якого вивчалися особливості соціальної активності тварин, їхні природжені реакції та умови формування набутої поведінки.

Данилович І.Є. провела дослідження «Вплив біокомпосту на розвиток кімнатних рослин», у ході якого оцінювався вплив органічних добрив на ріст, розвиток та загальний стан рослин різних видів.

Дзюбик А.Є. розробив роботу «Дослідження життєвого циклу та розмноження південноамериканських цихлід в умовах акваріумного комплексу ЛМДЕНЦ», що містила спостереження за поведінковими особливостями декоративних видів риб, умовами їх утримання та закономірностями розмноження в акваріумному середовищі.

Коржова В.А. виконала дослідження «Міміка тіла та її важливість при роботі з кіньми», у якому було розкрито роль невербальних сигналів у взаємодії людини з конем та значення розуміння мови тіла для забезпечення безпечної роботи та ефективного тренування.

Лесик О.Т. здійснила дослідницьку роботу «Вплив рослинних стимуляторів на проростання насіння», спрямовану на визначення ефективності різних природних стимуляторів та встановлення оптимальних умов їх застосування для підвищення схожості насіння.

Погодін С.М. працював над темою «Гуманне ставлення людини до тварин свійських і домашніх», аналізуючи правила відповідального догляду, поведінкові потреби тварин та етичні засади взаємодії людини з ними.

Петроченкова Н.М. підготувала роботу «Хвилясті папуги: особливості утримання та догляду», присвячену умовам проживання птахів, їхнім поведінковим особливостям, харчуванню та забезпеченню добробуту.

Шаповалова Т.С. виконала дослідження «Утримання та догляд за водяними черепахами в умовах тераріуму-акваріуму», у якому були узагальнені особливості догляду за різними видами черепах, включно з температурними режимами, освітленням, харчуванням та спостереженнями щодо активності й поведінки тварин.

Яблонська К.В. працювала над дослідницьким проєктом «Вплив ультрафіолету на рослини в умовах кімнатної теплички». Разом із вихованцями старшої дошкільної групи вона проводила спостереження за ростом та розвитком рослин під дією ультрафіолетових ламп та без них, порівнюючи їхні зміни впродовж кількох тижнів. Діти мали змогу на практиці побачити, як освітлення впливає на швидкість росту та зовнішній вигляд рослин.

Проведена у 2025 році дослідницька діяльність сприяла підвищенню пізнавальної активності вихованців та розширенню їхнього наукового світогляду. Тематична різноманітність робіт забезпечила комплексне охоплення ключових напрямів еколого-натуралістичної освіти та створила умови для практичного застосування знань, розвитку аналітичних навичок та формування відповідального ставлення до природи.

- **Практична природоохоронна** робота відповідно до безпекової ситуації.

Львівський міський дитячий еколого-натуралістичний центр активно працює над збереженням довкілля. З 2018 року у Центрі діє програма роздільного збору сміття, яка допомагає зменшити кількість відходів та привчає дітей до екологічної свідомості. Керівники гуртків регулярно проводять майстер-класи з апсайклінгу, де діти вчаться творчо перетворювати старі речі на нові та корисні предмети. Це не тільки допомагає зменшити забруднення довкілля, але й розвиває творчі здібності дітей. Методист Центру проводить спеціальні тренінги "Допоможи місту стати чистим", на яких діти дізнаються про різні види сміття та вчаться його сортувати.

Практичні завдання з покращення стану довкілля вирішуються під час проведення гурткових занять та літніх екологічних експедицій «Сколівські Бескиди»:

- заготівля кормів для тварин постійно діючої зоологічної виставки «Дитячий зоопарк»;
- очистка русел річок від паводкових залишків сміття;
- прибирання берегів річок від побутового сміття;
- ремонт та облаштування майданчиків для відпочинку туристів;
- благоустрій джерел.

Практичні заняття профільних гуртків Центру спрямовані на покращення стану довкілля. Керівники гуртків забезпечують участь гуртківців у різноманітних всеукраїнських та регіональних конкурсах, які сприяють оздоровленню довкілля та збереження біорізноманіття. Зокрема, у таких як конкурс на кращий плакат та гніздівлю для птахів в рамках Свята птахів у Львові, Всеукраїнська природоохоронна акція «Годівничка», Всеукраїнська природоохоронна акція «Первоцвіти просять захисту» та ін..

У збереженні біорізноманіття неабияка роль відводиться навчально-дослідній ділянці Центру, в колекції якої зібрано велику кількість рослин (більше 400 видів та сортів).

Розвиток продовольчої програми на 2022-2025 роки по різних галузях: рослинництво, овочівництво, садівництво (за наявності).

В закладі немає гуртків за напрямками : рослинництво, овочівництво, садівництво.

Фінансова діяльність закладу

- **Бюджет закладу:** основні джерела фінансування (місцевий бюджет, позабюджетні кошти, благодійні внески).

Основним джерелом наповнення бюджету закладу є кошти місцевого бюджету Львівської міської територіальної громади.

В 2025 році частина бюджету закладу, яка фінансувалася з загального фонду (КФК 0611070), становила 9 474 892 грн., кошти, які надійшли з міського фонду охорони навколишнього природного середовища (КФК 0618330) склали 718 000 грн., кошти спеціальних фондів (КФК 0618340) склали 219000 грн.

- **Позабюджетні надходження:** спонсорська допомога, доходи від платних послуг.

Нажаль спонсорської допомоги у вигляді грошових коштів в 2025 році заклад не отримував. Платних послуг надано на суму 20 грн. Освітніх платних послуг не надавалось.

Аналіз проблем та перспективи розвитку:

- **Основні проблеми закладу:** фінансування, кадровий дефіцит, необхідність модернізації приміщень чи обладнання, інше.
- **Плани на наступний рік:** розвиток нових програм, покращення матеріально-технічної бази, розширення кількості учнів/вихованців, інше.
- **Перспективи розвитку:** нові напрями діяльності, участь у національних та міжнародних проектах, інше.

Матеріально-технічне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення

- **Будівлі та приміщення:** стан будівель і приміщень, проведені ремонти та оновлення (протягом звітного періоду).

Стан будівель та приміщень можна оцінити як задовільний, хоча враховуючи, що останній капітальний ремонт внутрішніх приміщень адмінбудівлі закладу проводився в 2007 році, а фасад будівлі ремонтувався востаннє у 1989 році, необхідність проведення таких ремонтів в найближчому майбутньому є очевидною. В 2025 році силами допоміжного персоналу закладу нам вдалося провести ремонт приміщення методичного кабінету.

У серпні 2025 року розпочато будівництво нових вольтерів для лисиць та їжатців, яке успішно завершене в грудні.

- **Наявність бомбосховищ/укриття.**

У Центрі облаштовано укриття у 4 приміщеннях та розраховані на 70 людей. Обладнання укриттів забезпечує можливість безперервного перебування в них упродовж не менше 48 годин. Для цього укриття обладнані:

- місцями для сидіння (стільцями)
- ємностями з питною (з розрахунку 2 л на добу на одну особу, яка підлягає укриттю) та централізованим водопостачанням
- контейнерами для зберігання продуктів харчування;

- рекуператорами
- резервним штучним освітленням;
- первинними засобами пожежогасіння;
- засобами надання медичної допомоги;
- засобами зв'язку та оповіщення (телефоном, радіоприймачем);
- шанцевим інструментом.

Розклад складено так, щоб не перевищувати одночасну присутність учасників освітнього процесу в закладі відповідно до спроможності укриття, аби в разі повітряної тривоги там могли розміститися всі, хто в цей момент перебуває в закладі.

Найменування укриття фонду захисних споруд цивільного захисту	Адреса розташування	Місткість укриття, осіб	Стан забезпеченості		Наявність актів оцінки стану готовності ЗСЦЗ, або актуальності об'єкта (будівлі, споруди, приміщення) щодо можливості його використання для укриття учасників освітнього процесу як найпростішого укриття, так/ні	Стан готовності (готовий, обмежено готовий, не готовий)
			Засобами зв'язку, так/ні	Підключенням до мережі Інтернет, так/ні		
Найпростіше укриття	м. Львів, вул. Кубанська 12	70	так	так	наявний	готовий

• Чи постраждав заклад в результаті військових дій в Україні.

ЛМДЕНЦ в результаті військових дій не постраждав.

• Матеріально-технічна база.

Центр має окремих двоповерховий будинок за адресою: вул. Кубанська, 12 у м. Львові та земельну ділянку площею 0,644 га.

На території Центру розміщені такі споруди:

- два цегляних одноповерхових пташники, площею 20 кв. м кожний;
- гараж металевий;
- гараж цегляний; з 2022 року використовується як навчальна лабораторія, а під час повітряної тривоги – як найпростіше укриття/

- вольєрний комплекс, площею 50м²;
- оранжерея площею 18м²;
- віварій (приміщення для утримання дрібних тварин), площею 32м²;
- чотири вольєри для утримання дрібних тварин;
- три вольєри для копитних тварин;
- два ландшафтні вольєри для утримання птахів;
- чотири вольєри для утримання куриних птахів та голубів;
- два вольєри для страусів;
- вольєр для утримання хижих птахів;

- установка для отримання електроенергії від сонця;
- установка з одержання біогазу УБ-3;
- установка для нагріву води від сонця (водогрійний сонячний колектор).

На території Центру закладено ділянку розмноження квіткових рослин, колекційну ділянку квіткових рослин, колекційну ділянку лікарських рослин, фруктовий сад, декоративну водойму, пасіку на 4 бджолосімі.

У розпорядженні Центру є пасажирський мікроавтобус «Фольксваген LT 31».

З технічних засобів, що використовуються в навчальному процесі, в розпорядженні педагогів Центру є: DVD-програвачі (3 шт.), відеомагнітофон, три мультимедійні відеопроєктори, телевізори кольорові (6 шт.), мікроскопи, 7 ноутбуків, персональні комп'ютери, побутові інкубатори, магнітофони, звукопідсилююча апаратура, відеокамера, цифровий фотоапарат. У 2025 році Львівський міський дитячий еколого-натуралістичний центр оновив матеріально-технічну базу. Заклад отримав новий ноутбук, мультимедійний проєктор, принтер та сучасну мультимедійну панель, що дозволило покращити якість навчального процесу, підвищити технічну оснащеність занять і розширити можливості для використання інтерактивних освітніх технологій.

У Центрі функціонує постійно діюча зоологічна виставка «Дитячий зоопарк», частиною якої є тераріумний та акваріумний комплекси, обладнані всім необхідним для підтримання оптимальних умов утримання екзотичних тварин.

Опалення приміщення Центру проводиться від автономної котельні, що працює на природному газі.

Працює «зелений» клас для проведення навчальних занять з дітьми на свіжому повітрі та рухливих ігор, в якому розміщено експозицію автентичних знарядь праці та предметів побуту українців. Експозиція налічує понад 60 експонатів, зібраних з різних регіонів України (Львівська, Волинська, Хмельницька, Полтавська, Івано-Франківська області).

Змонтовано сучасну енергозберігаючу теплицю (без опалення), з покриттям з 10-ти міліметрового полікарбонатного пластику – сонячний вегетарій.

На території зоологічної виставки Центру встановлено установку з отримання електричної енергії від сонячного світла. Її потужність - 650 Вт. Отримана екологічно чиста електроенергія використовується для нічного (чергового) освітлення вольєр зоовиставки, примусової конвекції теплого повітря в сонячному вегетарії. Змонтовано також сонячний колектор для отримання технічної гарячої води з допомогою безкоштовної енергії нашого світила.

•**Сучасні технології**: використання ШІ, інтернет-ресурсів для навчання та комунікації.

Львівський міський дитячий еколого-натуралістичний центр активно впроваджує сучасні технології у навчальний процес та комунікацію. Педагоги закладу постійно підвищують свою кваліфікацію у сфері цифрових технологій.

У 2025 році 10 педагогів успішно пройшли курси "Цифрові технології інформаційного простору в роботі педагога" та "Мистецтво штучного інтелекту".

Використання ШІ:

- Штучний інтелект використовується для створення інтерактивних вправ, ігор та тестів, що дозволяє зробити навчання більш цікавим та ефективним.

- ШІ також застосовується для аналізу даних та моніторингу прогресу учнів, що допомагає педагогам оперативно реагувати на потреби кожної дитини.

Інтернет-ресурси для навчання та комунікації:

- Для проведення занять використовуються різноманітні інтернет-ресурси: освітні платформи, онлайн-енциклопедії, віртуальні музеї, інтерактивні карти тощо.

- Для комунікації з батьками та учнями застосовуються електронна пошта, месенджери та соціальні мережі.

- Сайт закладу регулярно оновлюється та містить актуальну інформацію про діяльність Центру.

Висновки:

- **Оцінка результатів діяльності ЛМДЕНЦ за рік.**

Діяльність Львівського міського дитячого еколого-натуралістичного центру у 2025 році можна оцінити як успішну. Заклад забезпечив стабільний та безперервний освітній процес, реалізував значну кількість масових заходів, тематичних таборів і майстер-класів, зберіг та розвинув природничі колекції, підтримав високий рівень роботи гуртків. Важливим напрямом залишалася організація безпечного, доступного та інклюзивного освітнього середовища для всіх дітей, у тому числі дітей із сімей ВПО. Незмінною частиною діяльності Центру стала участь у благодійних ініціативах на підтримку сил оборони України.

- **Загальні підсумки та досягнення.**

Попри зменшення кадрового складу педагогічних працівників, Центру вдалося зберегти якість освітнього процесу та забезпечити виконання всіх запланованих напрямів роботи. Було оновлено матеріально-технічну базу закладу, придбано нове обладнання та проведено низку ремонтних робіт власними силами. Удалося підтримати належний рівень організації занять, методичної діяльності та внутрішньої комунікації. Активізувалася видавнича діяльність, підготовлено нові освітні програми й методичні матеріали. Центр успішно провів важливі загальноміські заходи, акції та табори, продовжуючи відігравати значну роль у розвитку позашкільної еколого-натуралістичної освіти Львова.

- **Основні завдання на 2026 рік.**

Продовжити роботу зі збереження та розвитку навчального потенціалу закладу, удосконалення освітніх програм та впровадження сучасних методик навчання. Поступово розширювати кадровий склад та забезпечувати умови для професійного розвитку педагогів. Розвивати нові напрямки гурткової діяльності, що сприятимуть формуванню практичних навичок і професійній орієнтації вихованців. Посилити роботу з популяризації екологічної освіти серед дітей та молоді, брати участь у благодійних ініціативах та продовжувати підтримку сил оборони України.